

STENOGRAFSKE BELEŠKE

SENATA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 8

BEOGRAD, 1939 GODINE

KNJIGA I

PRETHODNI SASTANAK

SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 16 JANUARA 1939 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVALI:

Privremeni Pretsednik

STEVAN MIHALDŽIĆ

a zatim

Pretsednik

Dr. ANTON KOROŠEC

Privremeni sekretari

STEVAN BUDIŠIN i VID ĐURETEK

Prisutni su g. g. Ministri: Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. **Milan M. Stojadinović**; Ministar saobraćaja dr. **Mehmed Spaho**; Ministar pravde **Milan Simonović**; Ministar poljoprivrede **Svetozar Stanković**; Ministar prosvete **Bogoljub Kujundžić**; Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja **Dragiša Cvetković**; Ministar šuma i rudnika **Dobrivoje Stošović**; Ministar finansija **Dušan Letica**; Ministar građevina dr. **Miho Krek**; Ministar bez portfelja **Vojislav Đorđević**; Ministar bez portfelja dr. **Džafer Kulenović**; Ministar trgovine i industrije inž. **Nikola Kabalin**; Ministar fizičkog vaspitanja naroda **Ante Mastrović**; Ministar pošta, telegrafa i telefona **Panta Jovanović**; Ministar unutrašnjih poslova **Milan Aćimović**, i Ministar bez portfelja **Franc Snoj**.

POČETAK U 9 ČASOVA PRE PODNE

SADRŽAJ:

1 — Izbor privremenog Pretsednika po godina-
ma najstarijeg prisutnog senatora i izbor dva privre-
mena sekretara;

2 — Čitanje Ukaza Kraljevskih Namesnika o za-
ključenju sednica Senata i sazivu Senata u vanredan
saziv;

3 — Izbor Pretsedništva Senata;

4 — Pozdravni govor Pretsednika Senata dr.
Antona Korošca.

Govornici: Stevan Janković, Privremeni Pretsed-
nik Stevan Mihaldžić, Ministar unutrašnjih poslova
Milan Aćimović i Pretsednik Senata dr. Anton Ko-
rošec.

Stevan Janković: Gospodo senatori, mi na ovoj
današnjoj sednici imamo da izaberemo pretsednika
Senata, dva potpredsednika i tri sekretara. Da bi se
taj posao obavio onako kako treba, treba iz naše
sredine da izaberemo jednog od najstarijih senatora
po godinama. Mi smo već jedanput utvrdili ko je
među nama najstariji. Ja mislim da vam istoga pred-
ložim danas za privremenog pretsednika. Zato vam,
gospodo senatori, predlažem g. Stevu Mihaldžića, se-
natora, koji će vršiti privremeno pretsedničku duž-
nost, dok ne izaberemo stalnog pretsednika. (Pri-
ma se). — (**Dr. Grga Andelinović:** Gregorin je stariji.
Vi se bojite možda govora Gregorina! Izigrali ste
Hrvate sa stalnim pretsednikom, a sada hoćete izi-
grati i Slovence sa privremenim pretsednikom).

U 9 časova sakupili su se u sali Senata gospoda
senatori, u smislu propisa § 2 Zakona o poslovnom
redu u Senatu, pa reč uzima senator g. Stevan Jan-
ković.

Privremeni pretsednik **Stevan Mihaldžić:** Gospo-
do senatori, po uverenju vašem, kao najstariji član
Senata, otvaram ovaj prethodni sastanak i molim vas
da izvolite saslušati Ukaz Kraljevskih Namesnika, na

osnovu koga smo se danas sastali. Molim Gospodina Ministra unutrašnjih poslova da izvoli taj Ukaz pročitati.

Ministar unutrašnjih poslova **Milan Aćimović**
(čita):

U IME
NJEGOVOG VELIČANSTVA
PETRA II
PO MILOSTI BOŽJOJ I VOLJI NARODNOJ
KRALJA JUGOSLAVIJE
KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Ministra unutrašnjih poslova a po saslušanju Ministarskog saveta, na osnovu čl. 32 i čl. 53 Ustava rešili su i

REŠAVAJU

Sednice Senata sazvanog u redovan saziv na dan 20 oktobra 1937 godine zaključuju se, i Senat se saziva u vanredan saziv na dan 16 januara 1939 godine.

Naš Ministar unutrašnjih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

III. br. 33236
10 oktobra 1938 god.
u Beogradu.

Pavle, s. r.
Dr. Stanković, s. r.
Dr. Perović, s. r.

Ministar unutrašnjih poslova,
Dr. Korošec, s. r.

Pretsednik Ministarskog saveta i
Ministar inostranih poslova,
Dr. Milan Stojadinović, s. r.
Ministar unutrašnjih poslova,
Dr. Korošec, s. r.

Ministar saobraćaja,
Dr. M. Spaho, s. r.

Ministar pravde,
Mil. Simonović, s. r.

Ministar poljoprivrede,
St. Stanković, s. r.

Ministar šuma i rudnika,
B. Kujundžić, s. r.

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja,
Dragiša J. Cvetković, s. r.

Ministar građevina,
Dobr. Stošović, s. r.

Ministar finansija,
Letica, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. M. Krek, s. r.

Ministar bez portfelja,
Voj. V. Đorđević, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. N. Novaković, s. r.

Ministar pošta, telegrafa i telefona,
Voj. Čvrkić, s. r.

Ministar prosvete,
Dim. Magarašević, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. Kulenović, s. r.

Ministar vojske i mornarice,
Armiski general,
Mil. Đ. Nedić, s. r.

Ministar trgovine i industrije
Inž. **Kabalin**, s. r.

Ministar bez portfelja,
Svetislav Hodera, s. r.

Ministar za fizičko vaspitanje naroda,
Ante Mastrović, s. r.

(Čitanje Ukaza saslušali su prisutna gospoda ministri i senatori stojeći uz usklike: Živeo Kralj!)

Privremeni Predsednik Stevan Mihaldžić: Gospodo, na današnjem sastanku treba da obavimo izbor senatskog časništva. Pre nego što pristupimo izboru, slobodan sam predložiti vam, u smislu propisa § 2 našeg Poslovnika, kao privremene sekretare Senata gospodu Stevu Budišina i Vida Đuretku. Prima li Senat ovaj predlog? (Prima). Pošto je Senat primio ovaj moj predlog, molim gospodu privremene sekretare da zauzmu svoja mesta.

Gospodo senatori, dodeljena mi je dužnost u ovoj novoj eri rada našeg visokog Senata, da kao predsednik po starosti rukovodim sednicom do izbora Predsedništva Senata, pa da tako omogućimo rad ovog visokog zakonodavnog tela u vezi sa novoizabranom Skupštinom. Ovaj rad treba da bude posvećen utvrđenju i napretku naše velike i mile nam Jugoslavije. U ovim teškim svetskim prilikama naša Jugoslavija se našla u čvrstoj i živoj vezi sa svima svojim prijateljima i susedima, blagodareći opreznom i savesnom radu svoje uprave. Blagodareći radu Kraljevskog Namesništva i svoje Vlade, naša Jugoslavija pretstavlja danas kamen temeljac svetskog mira, međusobnog poverenja i ljubavi sviju odlučujućih faktora. Pitanje našeg mirnog napretka, našeg opstanka, pravilnog i nesmetanog razvitka stoji danas na čvrstom temelju. Obavljeni skupštinski izbori pružaju nam osnovane nade i čvrsto uzdanje, da će naš napredak, naš ugled još većma porasti, još većma se učvrstiti. (**Dr. Grga Andelinović**: To je već bezobraznost! Što to ulazi ovamo? — Kakvi izbori? Izbori su bili jedan škandal za državu i narod. — Uzvici većine: Čujmo Predsednika! — **Dr. Grga Andelinović**: Što ga tu Senat ulazi? To je škandal. Ništa ga tu Senat ne ulazi! — Senator **Petar Bogavac** protestuje. — **Dr. Grga Andelinović**: Sramite se!)

Parlamentarni rad, koji sada treba da nastupi, mora još više pojačati status naše zemlje, mora još više učvrstiti naše uzdanje, naše lepe nade u uzvišenu i krasnu budućnost naše zemlje.

Sav uspeh našega rada leži sada, van svakog uticaja vanjskih prilika, na nama samima. Naš svesrdan i požrtvovan rad, naša sloga, naše narodno jedinstvo, naše čvrsto uzdanje u snagu i moć naše Jugoslavije, jeste sada jedina čvrsta stena našeg oslonca za stvaranje budućnosti naše mile Jugoslavije.

Budućnost je naša zasnovana na požrtvovanosti našeg celog naroda, pa će se ona na toj požrtvovanosti našeg celog naroda i održati!

Pri stvaranju budućnosti našeg naroda i naše zemlje, mora pasti svako osobenjaštvo, svako ograničeno shvatanje narodne celine, svako umno i duhovno siromaštvo, koje u svojim ličnim prohtevima hoće da nade osnovu narodne budućnosti. Kao god što se na bojnim poljima pri stvaranju naše zemlje i našeg narodnog jedinstva nije pitalo za sebične i zatucane želje i misli pojedinaca, već se na žrtvu prinosi milioni najskupocenijih junaka narodnih, tako se i pri izgradnji ove naše nacionalne jugoslovenske zemlje neće pitati za želje osobenjaka i teških grešnika, već će opće naše oduševljenje i opće naše čvrsto uve-

renje utvrditi budućnost narodnu na čvrstim osnovima položenim i sagrađenim u borbama kroz tolika stoleća.

Složan rad čitavog naroda mora nastupiti posle jasno iskazanih želja i uverenja velike većine našeg naroda. Tome složnom radu pristupamo mi sada. Na prvom svom koraku, u najživljem osećaju srca svoga kliknimo: Da Bog poživi našeg mladog Kralja Petra II! (Sva gospoda senatori ustaju i kliču: Živeo!) Da Bog poživi Kraljevskog Namesnika Kneza Pavla! (Sva gospoda senatori stojeći kliču: Živeo!) i članove Kraljevskog Namesništva! (Živeli!) Da Bog poživi i blagoslovi našu milu Jugoslaviju pod vodstvom dičnih Karadorđevića! Živeli! (Sva gospoda senatori kliču: Živeli!)

Pored ovoga, predlažem vam, gospodo senatori, da u duhu dosadašnje prakse i na osnovu § 13 Zakona o poslovnom redu u Senatu izvršimo izbor celokupnog časnništva Senata jednom posebnom listom. Prima li Senat ovaj moj predlog? (Prima). Objavljujem da je Senat sa ovim mojim predlogom saglasan.

Sada je potrebno da kockom odredimo za svaku pojedinu kutiju po tri skrutatora, koji će izvršiti prebrojavanje glasova datih za pojedine kandidate.

Molim sekretara g. Budišina da izvoli izvlačiti listiće i da izvoli objaviti imena skrutatora, prvo za pretsedničku kutiju, zatim za potpretsedničku i najzad za sekretarsku.

Privremeni sekretar Stevan Budišin (izvlači listiće i objavljuje imena skrutatora): Trifković Dušan, Ulmanski dr. Savo, Stefanović dr. Živadin.

Privremeni Pretsednik Stevan Mihaldžić: Molim g. sekretara da izvoli izvući listiće i objaviti imena skrutatora za kutiju za izbor dvaju potpretsednika Senata.

Privremeni sekretar Stevan Budišin (izvlači listiće i objavljuje imena skrutatora): Smodej Fran, Stevčić Dušan i Zaharić Čedomir.

Privremeni Pretsednik Stevan Mihaldžić: Molim g. sekretara da izvoli izvući listiće i objaviti imena skrutatora za kutiju za izbor sekretara Senata.

Privremeni sekretar Stevan Budišin (izvlači listiće i objavljuje imena skrutatora): Đerić Dušan, Vidaković Antun i Vranić Ivo.

Privremeni Pretsednik Stevan Mihaldžić: Molim g. sekretara da izvrši prozivku gospode senatora, a prozvanu gospodu molim da pristupaju redom glasačkim kutijama i predaju svoje glasove, i to tako da u kutiju koja je sa vaše leve strane predajete glasove za pretsednika, u onu koja je u sredini za potpretsednike, a u treću za sekretare.

Privremeni sekretar Stevan Budišin proziva gospodu senatore, koji su glasali, spuštajući listiće u pojedine kutije.

Posle glasanja

Privremeni Pretsednik Stevan Mihaldžić: Pošto je prozivka izvršena, molim gospodu skrutatore da pristupe prebrojavanju glasova.

Posle prebrojavanja glasova

Privremeni Pretsednik Stevan Mihaldžić: Gospodo senatori, gospoda skrutatori su prebrojali glasove i saopštili su mi rezultat. Rezultat glasanja je sledeći: za Pretsednika Senata glasalo je svega 65 senatora. Od ovog broja dobio je g. dr. Anton Korošec 51 glas. (Pljesak i uzvici: Živeo!), a praznih listića bilo je svega 14. Prema tome objavljujem da je g. dr. Anton Korošec izabran za Pretsednika Senata. (Burni pljesak i uzvici: Živeo!)

Za Potpretsednike glasalo je svega 65 senatora. Od ovog broja dobio je g. dr. Đura Kotur 52 glasa, g. dr. Mile Miškulin 51 glas, a praznih listića bilo je 13. Prema tome objavljujem da su za Potpretsednike Senata izabrana gospoda dr. Đura Kotur i dr. Mile Miškulin. (Uzvici: Živeli!)

Za sekretare Senata glasalo je svega 65 senatora. Od ovog broja dobio je g. Đuro Vukotić 52 glasa, g. Kamenko Božić 52 glasa i g. Čedomir Zaharić 52 glasa. Praznih listića bilo je 13. Prema tome objavljujem, da su izabrani za sekretare Senata gospoda Đuro Vukotić, Kamenko Božić i Čedomir Zaharić. (Uzvici: Živeli!)

Gospodo senatori, ovim sam ja svoju misiju svršio i molim gospodina Pretsednika i ostalu gospodu da izvole zauzeti svoja mesta. (Prilikom zauzimanja pretsedničkog mesta g. dr. Anton Korošec bio je burno pozdravljen od strane većine.)

Pretsednik Dr. Anton Korošec: Gospodo senatori, moja dužnost je, da se, u svoje ime i u ime svih svojih drugova iz izabranoga časnništva, zahvalim svoj onoj gospodi senatorima, koji su bili tako dobri i nama poklonili svoje veliko poverenje.

Zahvaljujući im, mi obećavamo, da ćemo svoje važne dužnosti vršiti u Senatu prema svima i svakome i u svakom slučaju potpuno objektivno, strogo po Ustavu i po Zakonu o poslovnom redu u Senatu, u duhu međusobnog poštovanja i u znaku predanog i rodoljubivog rada.

Mi svi znamo, gospodo senatori, da parlamentarni sistem ima mnogo protivnika, a znamo takođe, da je to opravdano samo onda i samo tamo gde je oslabio smisao za bitne interese naroda i države, i gde je parlamentarni sistem svojim radom ili neradom izgubio u javnosti svoje simpatije. Zato ćemo se truditi, da u svome radu čuvamo iznad svega dostojanstvo i prava ovoga Doma, da on i dalje, kao i dosada, bude vazda veran barometar parlamentarnog i političkog života. (Odobranje.)

Rukovodeći se ovim načelima i idejama i imajući uvek i svuda u vidu najviše interese i dobro Kralja, Otadžbine i naroda, mislim da ćemo se najbolje odužiti i zavetima Blagopočivšeg Kralja Ujedinitelja, koji je ovaj Dom i osnovao. (Usklici: Slava Mu!)

Zadaci i dužnosti koji stoje pred nama u današnjim teškim vremenima, nisu laki. Zato treba više nego ikada, da smo svi složni, jer samo ako smo složni, mi ćemo biti jaki, nesalomljivi i nepobedivi. (Živo odobranje.)

Zahvaljujući još jedanput na ukazanoj nam časti i poverenju, a takođe i privremenom Pretsedništvu na rukovođenju ovom sednicom, molim vas, gospodo senatori, da zajedno sa mnom uzviknete:

Živeo Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II! (Burni i oduševljeni usklici: Živeo!)

Živeo Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Namesnik Pavle! (Burni uzvici: Živeo!)

Živeo Kraljevski Dom! (Burni i gromki usklici: Živeo!)

Živela Kraljevina Jugoslavija! (Burni usklici: Živela!)

Gospodo senatori, u smislu § 26 našeg Poslovnika, izvešću odmah g. Pretsednika Ministarskog saveta o izboru Pretsedništva Senata, i kada budem primio od njega obaveštenje o danu otvorenja sednice Senata, ja ću biti tako slobodan i sazvaću narednu sednicu pismenim putem.

Zaključujem današnji prethodni sastanak. (Aplauz i oduševljeni usklici: Živeo Pretsednik!)

Sednica je zaključena u 11.40 časova.

